

# Global misjonsstrategi

## En studie i amerikansk-luthersk misjonstrategi

AV GUNNAR LISLERUD

To av de store lutherske kirkene i USA; The Lutheran Church in America (LCA) og The American Lutheran Church (ALC) har i flere år arbeidet for en sammenslutning til én kirke.

Sammen med disse kirkene er det grunn til å tro at The Association of Evangelical Lutheran Churches in USA vil slutte seg til. Dette er en utbrytergruppe på omlag 100 000 medlemmer fra The Lutheran Church – Missouri Synod. Planen er at sammenslutningen vil finne sted 1. januar 1988, og den nye stor-kirken vil trolig telle mer enn 7 millioner medlemmer. Den vil bli en av de største kirker i den lutherske kirkefamilie med usedvanlig store ressurser både i økonomi og personell.

De forberedende arbeider mot sammenslutning har også fått betydning for misjonsdepartementene for de to kirker. Det har ført til større samarbeid både i USA, men også til ko-ordinering av dagens innsats i den 3. verden. De forberedende arbeider for sammenslutning betyr også nye planer for organisering av misjon og ekumenikk i den nye kirken, og ikke minst hvilken misjonsstrategi man ønsker å utforme.

Det dreier seg om to *amerikansk*-lutherske kirker, men de har forskjellig bakgrunn og tradisjon, og dette har også ført til en viss forskjell i misjonssyn. LCA har således sterke røtter i tysk lutherdom. Dette er delvis også tilfelle for ALC, men der spiller norsk tradisjon en avgjørende rolle. Det betyr mellom annet en sterkere understrekning av den evangeliske linje.

De sammensluttende kirker har ikke i samme grad vist evne og vilje til å la seg inkorporere i hovedstrømmen i den nord-amerikanske protestantisme. Lenge var de begge etniske kirker knyttet til tyske, danske, svenske og norske grupper – og dette bestemte også kirkens gudstjenestespråk, teologiske og missiologiske kontakter. Idag er de begge amerikanske kirker, men identifikasjonsprosessen har ikke vært like lett for begge kirker. Bare LCA er således medlem

av det nasjonale kirkeråd i U.S.A. og markerer dermed sin sterke ekumeniske profil. Forhandlingene om sammenslutning har ført til inngående drøftelser i begge kirker – når det gjelder 80- og 90-årenes misjonsstrategi, og kirkenes «Call to Global Mission».

På denne bakgrunn kunne det være av interesse å undersøke misjonsstrategien i de to kirker. Det er den som ligger til grunn for dagens misjonsprogrammer. Spørsmålet er videre, hvilken strategi vil man legge til grunn for morgendagens innsats.

### **Vilje til nytenkning**

De to kirker og deres misjonsdepartementer har arbeidet intenst med missiologiske og misjonspolitiske spørsmål. Dette gjelder begge kirker, og man kan peke på en lang rekke misjonskonferanser innen kirkene selv og i ekumenisk sammenheng. Derfor foreligger også et utall av rapporter og artikler, men også trykte arbeider av større format: Det er i det hele en vilje til evaluering av dagens arbeidsprogrammer og en søkning etter nye veier, som bare kan avtvinge den dypeste respekt og anerkjennelse. Verden har forandret seg, og kirken har forandret seg, hevdes det.

Derfor er det om å gjøre å kartlegge de nye grenser som må krysses og de nye strategier det må satses på – både når det gjelder bruk av ressurser og personell. En slik gjennomført vilje til nytenkning er uvanlig. Og her dreier det seg ikke bare om konferanser og møter, men man er villig til å sette de nye tanker ut i praksis. Man er forbedret på at dette vil få budsjettmessige konsekvenser, kanskje nedleggelse av tidligere arbeidsfelter og satsing på helt nye misjonsprosjekter.

### **Misjonsteologiske aspekter.**

Nytenkning har ikke ført til endring av basisparagrafer. I LCA heter det i By-laws X,O «This division (misjonsdepartement) shall be the agency by which this church joins with other churches and inter-church agencies outside North America in witnessing to the Gospel by proclamation, service and social concern, and by which it encourages and coordinates the relations of this church with other churches and with ecumenical organisations in the United States of America and overseas».

Den lutherske konfesjonelle linje er presisert i kirkens basispro-

gram. Vi finner den samme basis i ALC og dens misjonsdepartement. Man henviser i departementets by-laws til kirkens bekjennelsesparagraf, der det heter: «The American Lutheran Church accepts without reservation the symbolical books of the Evangelical Lutheran Church, not insofar as, but because they are the presentation and explanation of the pure doctrine of the Word of God, and a summary of the faith of the Evangelical Lutheran Church.»

I by-laws er misjonen beskrevet slik:

«Mission is rooted in the Gospel. It is the affirmation of the redemptive activity of God in Jesus Christ. It is the proclamation and demonstration of God's love for all his creatures and the whole of his creation clearly revealed in Jesus Christ. It is the invitation to respond to the Gospel with confession of faith. Joh. 3,16.»

På dette grunnlag og i denne tradisjon prøver man å formulere dagens og morgendagens misjonsteologi og her finner man tydelig gjennomslag av nyere misjonstenkning. Dette betyr i virkeligheten en økende spenning mellom den tradisjonelle basis og det dagsaktuelle misjonsprogram. Dette gjelder for begge kirker.

Det er grunn til å tro at i de amerikanske kirker, som det her er tale om, må det registreres at flere misjonsretninger og misjonsteologier lever side om side. Det henvises til begrepene «mission», witness» og «evangelism». Her finner man tradisjonelle tolkninger, men også ny misjonsforståelse preget av nye begreper som

- holistisk, d.v.s. et syn på livet og på folkene som understreker helheten i folkenes liv, samspillet mellom individ og samfunn, det åndelige og den fysiske dimensjon. Holistisk misjon søker å integrere den verbale proklamasjon med fysisk tjeneste.
- developments, d.v.s. en utvikling og berikelse av folkenes liv – ikke minst på det sekulære område – ved utdanning, helsearbeid, litteratur, jordbruk og organisering av samfunnet.
- contextualisation – d.v.s. å satse målbevisst på å utvikle folkenes egen kultur. Å kontekstualisere evangeliet betyr derfor å kommunisere dette til hvert folk gjennom ord, begreper og holdninger som taler direkte til dem: i deres eget «språk».

I virkeligheten betyr dette en betydelig utvidelse av misjonsprogrammet. Det er ikke lenger selvsagt at man skal satse på forkynnelse av evangeliet med sikte på dannelse av menigheter og selvstendige kirker, men misjonen kan brukes som ressurs i kampen for forebyggende helsearbeid, større jordbruksprosjekter, støtte frigjøringsbevegelser og folkenes kamp for frihet og selvstendighet.

Dette kan også få betydning for misjonens dialog med folk av annen tro, og evangeliseringsprogrammer til muligens ikke spille den sentrale rolle som i tidligere tiders misjons strategi.

## LCA

Vi skal senere ta frem enkelte punkter hvor disse synspunkter aktualiseres. Her peker vi på at man i LCA, i sitt langtidsprogram for årene frem til århundreskiftet, har formulert følgende interesseområder:

1. Christian community.
2. Communication.
3. Education.
4. Health.
5. Overseas management.
6. Social ministry.
7. Special groups.

Når det aktuelle misjonsprogram skal utformes – i penger og personell, så vil man følge disse kriterier:

1. Contextuality.
2. Holistic ministry.
3. Ecumenical ministry.
4. Self-reliance.
5. Indigenous . . . development.

Det er tydelig at denne misjonstenkning med nødvendighet vil bryte med den tradisjonelle misjonstenkning – med forkynnelse av evangeliet og dannelsen av *kirker*. Men det må heller ikke forstås dithen at dette ikke lenger hører med. Fronten er imidlertid utvidet og det evangeliske angrep har fått en bredere sosial-etisk flanke. Spørsmålet er da i hvilken grad denne misjonstenkning er relatert til bibelsk og luthersk teologi, og hvilket forhold det er mellom evangeliet og sosial-etisk engasjement.

I samsvar med denne misjonstenkning har LCA kuttet forbindelsen med sine 9 datterkirker. LCA er fremdeles villig til å yte økonomisk bistand til disse kirkene i form av subsidiering av bestemte prosjekter. Men man vil ikke lenger yte mer hjelp, hverken med økonomi eller personell, – til disse kirker enn til andre kirker. Og da gjelder det ikke bare lutherske kirker, men det gjelder alle kirker i den større ekumeniske familie. Også til katolske misjonsprosjekter kan man tenke seg å yte hjelp.

LCA vil hevde at det i dagens misjonssituasjon ikke kan være LCA's oppgave å satse på etablering av nye kirker. Dette må være oppgaver for kirkene i den 3. verden. I stedet vil LCA satse på kortere prosjekter – helst 3–5 års varighet.

Disse prosjekter viser en tydelig «holistic» profil og har som mål å støtte de stedegne kirkers «Witness» i deres kontekstuelle situasjon. Samtidig vil man holde fast ved at LCA's egentlige mål er proklamasjon av «evangeliet». Spørsmålet må da reises hvordan man vil forene «mål» og «policy». Og hvordan er dette misjonsprogram siktet inn på å nå de  $\frac{3}{4}$  av jordens totale befolkning som ikke har hørt om Jesus Kristus? Også dette proklameres som misjonens mål.

## ALC

Om ALC må det sies at den fremtredende misjonstenkning og utformingen av kirkens misjonsprogram er mer preget av tradisjon. Man holder fast ved kirkebygging som den primære oppgave og storparten av misjonsbudsjettet går til «datterkirker» i den 3. verden. Men ikke i noe tilfelle registrerer man bare bilaterale forbindelser. De unge kirker krever multilaterale relasjoner fordi denne struktur gir dem større handlefrihet og totalt mer økonomisk støtte.

Men også i ALC registrerer man en betydelig utvidelse av det totale arbeidsprogram, inspirert av misjonsteologien om misjonen som «Missio Dei». ALC er et ledd i Guds misjon som strekker seg fra frelseshistoriens begynnelse til Jesu Kristi annet komme. I denne sendelsens tjeneste har man definert følgende mål:

«Develop and sustain together with other churches, institutions and agencies, mission and ministry which include proclamation, development and advocacy».

Her er det derfor tale om mer enn evangelisering og sterke krefter innen misjonens ledelse i ALC nærmer seg den bredere frontlinje i LCA.

ALC oppfatter kirken som Guds instrument i sendelsens tjeneste og sikter bevisst på samarbeid med sine søsterkirker. I ALC er man også beredt til å ta opp nye arbeidsfelter, f.eks. i Senegal, hvor man satser på et pionerarbeid i et muhammedansk land. Målet er å bygge en kirke.

Man tolker Guds misjon som en tjeneste «ministering in word and deed to persons in *all of their needs* and to *the whole creation*» (A theological statement adapted by DNMIC in 1975). Dette betyr

*holistic, development og advocacy.* Man ser det som et kall å delta i Guds kamp «to transform shattered humanity». It rejects the fundamentalistic teaching concerning damnation for all those who have never heard the Gospel as nonbiblical, theologically heretical in denying the Gospel and Salvation through faith, and missiologically irresponsible in allowing the mission of the church to deny the necessity of taking all the suffering of humanity as God's ultimate concern.»

Denne misjonsteologi får direkte følger for misjonens budsjettering. Evangelisering (evangelistic outreach) får prioritet, men det betyr stadig økende deltakelse i «holistic mission» ved «development programs» og «advocacy programs». Det siste betyr mellom annet bidrag til de unge kirkers kamp for rettferdighet og frihet i sine land, f.eks. i Namibia, Sør-Afrika, og Central Amerika.

### **Misjonens organisasjonsstruktur**

Begge misjonsdepartementer har hatt en tradisjonell struktur hvor kirkemøte (Church Convention) velger et misjonsstyre, som står ansvarlig overfor kirkemøte. Dette igjen velger generalsekretær, mens styret har ansvar for å kalle misjonssekretærer (area-secretaries) og det øvrige personell. Kirkemøte bevilger budsjett, men dog slik at misjonen har muligheter til å etablere kontakt med de enkelte menigheter for spesielle prosjekter, f.eks. lønn til misjonærer eller arbeidere i de unge kirker.

### **ALC**

I ALC er denne demokratiske modell med et «folkevalgt» misjonsstyre fremdeles gjeldende organisasjonsform i likhet med styreformen i de europeiske misjonsselskaper. Det er menighetenes representanter i misjonsstyret (Mission Board) som fatter beslutninger både når det gjelder budsjett, kallelse av misjonærer og misjonssekretærer og som har beslutningsmyndighet i selve misjonsarbeidet – både når det gjelder samarbeid med søster-kirker eller prosjektarbeid i videre ekumenisk sammenheng.

### **LCA**

Når det gjelder LCA satses det på en ny organisasjonsform, – nemlig *den amerikanske korporasjonsmodell.*

«Executive Director» velges av Kirkemøte (Church Convention) etter innstilling av kirkens ledende biskop (presiding bishop), og står ansvarlig overfor den samme biskop.

Etter samråd med biskopen og «Management Committee» tilsettes «Executive Director» alle underdirektører som får ansvar for hvert sitt område i den 3. verden. Alle underdirektører står ansvarlig overfor «Executive Director», som leder et «Cabinet of Directors». Dette er det egentlige misjonsstyre som fastsetter misjonsprogram, prosjekter, fordeler misjonsdepartementets totale budsjett, forbereder «policy statements» etc.

Misjonsdepartementet har også en «Management Committee» på 12 medlemmer som velges direkte av Kirkemøte (Church Convention). Komiteen har som hovedoppgave å fastsette hovedlinjer for misjonsdepartementet og se til at disse blir gjennomført. Dets funksjon beskrives som *consultative, evaluative and supportive* til staben og skal rapportere til Kirkeråd og Kirkemøte.

Denne organisasjonsform hevdes å være mer effektiv i forhold til det gamle «folkevalgte» misjonsstyre sammensatt av alminnelige menighetslemmer med svært varierende kompetanse i teologiske og missiologiske spørsmål, men med nærkontakt til gras-rot. «Cabinet of Directors» består alle av eksperter, med stor faglig kompetanse og med kontinuerlig kontakt med sine arbeidsfelter i Afrika, Latin Amerika, Midt Østen, Det fjerne Østen, Europa o.s.v. De er stadig på reise til internasjonale konferanser og egne felter.

Underdirektørene med sine stabsmedlemmer har kontorer i samme bygning og kan ofte møte både til regulære og mer tilfeldige møter.

«The Management Committee» behøver ikke å satse tid på de mange deltalspørsmål som opptar det tradisjonelle misjonsstyre, men kan konsentrere seg om «policy» og «evaluering.»

Kirkemøte fastsetter misjonsdepartementets budsjett, som igjen utgjør endel av kirkens totale budsjett. Pengene kommer inn ved menighetenes skattebidrag til kirkesamfunnet. Misjonsdepartementet har derfor intet ansvar for å skaffe midler til eget budsjett. Uten Kirkerådets spesielle tillatelse kan misjonsdepartementet heller ikke samle inn penger i menighetene til spesielle misjonsprosjekter.

Denne effektive arbeidsmodell har trolig også sine problematiske sider.

- Menighetene og misjonsvennene får etter denne modell ingen

direkte representasjon til misjonsdepartementets ledelse – og kan derfor ikke påvirke departementets policy. Den eneste mulighet er å reise et spørsmål /sak under Kirkemøtet. Og det kan være meget vanskelig.

- Menighetene vil etter denne modellen sjelden få besøk av misjonssekretærer og sjelden vil man på menighetsplan oppleve noen direkte utfordring til misjon. Her er kirken og menigheten avhengig av prestens forkynnelse, hans misjonssyn og misjonskall.
- Underdirektørene synes å få stor makt på sine arbeidsfelter – både overfor de unge kirker og i «Cabinet of Directors». En slik maktkonsentrasjon kan ha sine problemer – ikke minst for samarbeidspartnere i de unge kirker.
- «Management Committee» vil i en så stor organisasjon ha liten mulighet til å følge med i det generelle arbeid som ledes av direktør og underdirektører.
- Hele modellen forutsetter et sterkt tillitsforhold mellom direktør og underdirektører på den ene side og komiteer og råd som skal representere den konstitusjonelle kirke. Valg av direktør og underdirektører blir derfor av avgjørende betydning.

Den nye lutherske stor-kirken som etter planen skal tre i funksjon fra januar 1988, må også ta stilling til organisasjonsformene for det nye misjonsdepartementet. Idag står man overfor 2 helt forskjellige organisasjonsstrukturer. Mye tyder på at det trekker i retning av den effektive korporasjonsmodell fra LCA. Problemet blir da mellom annet om man vil være istand til å opprettholde misjonsinteressen i den lokale menighet. Går den tapt, kan følgen bli at misjonskjærligheten svekkes og på sikt kan det bety reduserte misjonsbudsjetter.

### **Strategi for 80-årene**

Hvilke oppgaver vil man satse på, og hvilke grenser vil morgendagens misjonær måtte krysse i sendelsens tjeneste – Missio Dei?

I det forberedende arbeid før sammenslutning pekes det på følgende:

- De mange misjonskonferanser i misjonens regi peker på at verden har forandret seg. Det er hunger og samtidig overflod av mat. Økologiske problemer krysser nasjonale grenser, kampen om kjernefysiske våpen truer i stigende grad verdensfreden. Moderne teknologi og en tiltagende urbanisering skaper en helt ny type



mennesker, religionenes tilhengere vokser, de rike blir rikere og de fattige blir fattigere. Der er samfunn som kjemper fortvilet mot et totalitært styre. Men kirken finnes i alle land.

- I denne situasjon skal kirkens misjon forkynne evangeliet om Jesus Kristus til hele verden like til tidens slutt. Men forkynnelse må følges med direkte hjelp til de fattige, lidende og undertrykte.
- Det presiseres med styrke at kirkens budskap ikke kan begrenses bare til menneskets indre liv. Kristus helbredet syke, drev ut onde ånder og ga mat til de sultne, talte imot makter og myndigheter som foraktet de fattige og forsømte.
- Derfor må kirken og dens misjon bli et tegn for det nye Guds rike og være beredt til å kjempe også for politisk, sosial og økonomisk frihet og rettferd.
- Kirken svikter evangeliet hvis den skiller troen på Kristus fra tjenesten i verden. Jesu løfte gjelder folkenes indre liv – deres kamp for å finne veien tilbake til Gud, til mening og livsutfoldelse. Men det betyr også at kirken må ta opp kampen mot urettferdige sosiale, politiske og økonomiske styresmakter.
- «A church with a holistic sense of Mission will join its efforts at world evangelisation to a sense of supporting struggle against domination, oppression and exploitation.» Og dette misjonssyn fører til et «holistic», «contextual» og «ecumenical» misjonsprogram.

Dette er nok andre og sterkere toner enn vanlig i norsk misjonstenkning og misjonsprogram, men også her hjemme vil misjons-selskapene ikke kunne begrense seg bare til å forkynne evangeliet. Sml. Misjonssambandets uttalelse i Utsyn nr. 16, 1985.

«Misjonærenes hovedoppgave er å forkynne evangeliet om Jesus Kristus. Men på flere felter driver misjonen også sykehus, skoler, utviklingsarbeide, jordbruks- og annen yrkesopp-læring.»

## **Tre nøkkelbegreper**

### *1. Evangelisering*

Begge kirkene erklærer evangeliseringsoppgaven som kirkens sentrale utfordring. Det vil fortsatt være en grense mellom tro og vantro, og denne grensen må krysses både hjemme og ute.

Den fjerdedel av jordens befolkning som hører til den kristne kirke, er kalt til å forkynne evangeliet i ord og handling til dem som

ikke har hørt, eller bare hørt og ikke forstått, eller har hørt og forkastet det glade budskap. Det presiseres at evangeliet om Guds rike har en spesiell betydning for de fattige, de undertrykte, de handikappede, de forfulgte, flyktningene og de unge. Hele kirken er kalt til denne oppgaven, hver eneste menighet og hver døpt kristensjel.

1.1. Kirkene mener at følgende punkter bør overveies i forbindelse med kirkenes evangeliseringsprogram i tiden som ligger foran.

- Kirkene verden over bør fortsatt drøfte hva evangelisering egentlig betyr på hvert sted og til hver tid. Er det forskjell på evangelisering og misjon?
- Der er forskjellige evangeliseringsmetoder. Kan de prinsipper som anvendes i «Kirkevekstteologien» brukes i de forskjellige misjonssituasjoner?

Kan det være aktuelt med større anvendelse av massemedia – radio, TV og den «elektroniske kirke»?

Er dialog med mennesker av annen tro en form for evangelisering? Kan man i enkelte situasjoner forsvare «presence without proclamation» f.eks. i muhammedanske land?

Metodene som anvendes i evangeliseringsarbeidet er aldri nøytrale. De stadfester eller forråder evangeliet.

- Kirkene må stadig vurdere de organisatoriske former, som en benytter seg av, når en engasjerer seg i kampen for utvikling, frigjøring, sosial urettferdighet og den direkte evangeliforkynnelse. Spørsmål må bli stilt om samarbeidsavtaler med statlige og humanitære organisasjoner, f.eks. UNESCO, kan tildekke og forfalske evangeliet.
- Kirkene bør registrere at evangeliseringsarbeidet ikke er avhengig av et ytre demokratisk velferdsstyre. En opplever misjonens fremgang ikke minst i land der kirken blir forfulgt – prester arrestert og kirker konfiskert. Sml. Etiopia og Sør-Amerika.

1.2. Det er en våken og levende kirke som makter å legge frem et slikt langtidsprogram for misjon. Her pekes det på følgende arbeidsoppgaver.

Når det sies at tre fjerdedeler av jordens befolkning enda ikke har hørt evangeliet, så forventer man at en slik observasjon ikke bare registreres, men at dette også får klare konsekvenser for kirkenes misjonsprogram. Med andre ord: dette må få konsekvenser for budsjetter og bruk av misjonspersonell. Med den sterke understrekning

av «holistic ministry», «development» og «contextualization» vil misjonsdepartementene være under sterkt press til å ta opp prosjekter som ikke nødvendigvis prioriterer forkynnelsen av evangeliet og kalle mennesker til tro og omvendelse.

Begge kirkedepartementer understreker at misjonens grunnleggende evangeliske oppgave er fullført der en stedegen kirke er etablert. Den videre evangeliseringsoppgaven påligger først og fremst den unge kirken og dens menigheter. På denne måten kan misjonen haste videre til nye folk og til nye oppgaver.

Men det er tvilsomt om det er rett å overlate den unge kirken med denne overveldende oppgaven. Misjonen har fortsatt et ansvar. Den kan ikke skyve misjonsoppgaven fra seg og særlig gjelder dette i land hvor den unge misjonskirken har nådd bare en minoritet av befolkningen. Hele den hellige alminnelige kirke bærer misjonsansvaret. Dette må også få betydning for bruk av misjonærer sendt fra en annen kirke.

LCA har kuttet sine forbindelseslinjer med sine datterkirker og vil ikke være spesielt forpliktet til å støtte disse. Følgen er at disse kirker har måttet søke hjelp hos andre misjoner og kirker. Og dette har vært en smertefull prosess.

På samme tid har LCA søkt nye prosjekter, og man har bevisst engasjert seg i land hvor USA's utenrikspolitikk involverer seg. Det betyr mellom annet Midt-Østen og Latin-Amerika. Prosjektene her er av vesentlig «holistic» karakter og tar ikke sikte på kirkedannelse. Det sies følgende:

«It is hoped that these expanding church to church relationships will help American Christians see more clearly what is happening within the world church, but also help them gain the perspective and understanding needed to give direction to the responsible use of military, political and economic power in years ahead.»

På denne måte engasjerer også ALC seg i Latin-amerikanske land, ikke for å etablere menigheter men for å styrke eksisterende kirker i deres «witness» og hjelpe sine menigheter i USA til å forstå hva som skjer. På denne måte vil man vekke USA's samvittighet med hensyn til hva som foregår i Sør-Amerika, og kirken arrangerer stadige turer til Latin-Amerikanske land..

Det er åpenbare farer ved en slik «policy» og kirkene i USA kan lett bli anklaget for «ny-empirisme» og for å gå ærend for USA's utenrikspolitikk.

## 2. *Ekumenikk* – fellesskap og samarbeid i misjonstjenesten

2.1 Både LCA og ALC har i stigende grad engasjert seg i ekumenisk arbeid, først og fremst gjennom organisasjoner som Kirkenes Verdensråd (KV) og Det Lutherske Verdensforbund (LVF). Men man ønsker at kirkens holdning og arbeidsprogrammer skal markeres av en bevisst ekumentisk målsetting.

I særlig grad finner vi denne holdning manifestert i LCA's misjonsdepartement. Det heter der at man forplikter seg

«to affirm its kinship and to demonstrate its unity with all who are evangelical and catholic in the church (universal). Therefore, this church does not commit itself only to pan-Lutheranism, pan-Protestantism or Roman Catholic rapprochement. Rather, it is bold to reach out in several directions simultaneously to all groups in the oikumene whith which it may find agreement in the Gospel».

Dette misjonsdepartement er derfor beredt til, ikke bare å samarbeide med og støtte lutherske kirker i den 3. verden, men man samarbeider også med andre kirkesamfunn – på menighetsplan, institusjonsplan og prosjektplan.

Hverken i den 1., 2. eller 3. verden vil LCA kunne betrakte noen kirke som misjonsmark, men alltid som søster-kirker i medarbeiderskap for evangeliet. Dermed har LCA gitt avgjørende bidrag til de unge kirkers selvforståelse og bidratt til deres syn på den ene helige almennelige kirke.

Innen LCA hevdes det med styrke at den splittede kirke er en hindring for dens misjon, og reiser store spørsmål m.h.t. evangeliets troverdighet.

2.2. Hvordan kan kirkens enhet i Kristus manifestere seg som enhet i misjonstjeneste? Dette er spørsmål man stadig stiller – også som luthersk misjon. Man foreslår følgende:

- LCA kan forfølge den «katolske» visjon som gjenfinnes i *Confessio Augustana*.
- LCA kan søke felles samarbeid med andre kirker – også utenfor den lutherske kirkefamilie f.eks. i felles innsats for «holistic projects» – i kamp for fred, rettferdighet, frihet og menneskeverd.
- LCA kan oppfordre menigheter til felles omsorgsarbeid på det lokale plan – f.eks. arbeid for eldre, fattige, handikappede.
- LCA kan manifestere sitt misjonskall også ved å støtte menigheter og kirker som tilhører andre konfesjonelle kirkefamilier.

### 3. Holdninger til andre religioner

3.1. I tiden som ligger bak oss, var de forskjellige religioner knyttet til bestemte geografiske områder. Idag har immigrasjon fra øst til vest bragt religiøs pluralisme til stadig flere land. De første kristne misjonærer forsterket den religiøse pluralisme, idag er det slik at tilhengere av andre religioner har tvunget frem det religiøse mangfold også i den vestlige verden.

Samtale på tvers av religiøs tro finner sted både i øst og vest, nord og syd på kloden – over hagegjerdet naboer imellom. Turister samtaler med mennesker av annen religiøs bakgrunn. Og representanter for de store verdensreligioner arrangerer dialogkonferanser på høyeste teologplan. Dette skjer i Vesterland, men også i den 3. verden.

3.2. Våre søsterkirker i USA følger nøye med i denne utviklingen, og hevder at «dialogprogrammet» forutsetter følgende:

- at representanter for de forskjellige religioner har full respekt for hverandre.
- at man i utgangspunktet må akseptere at Gud ikke har begrenset sitt vitnesbyrd til de kristne.
- at representanter for den kristne kirke som engasjerer seg i dialogprogrammet må ha en klar kjennskap til sin egen tro.

Når slike trosgrenser krysser i religions-samtaler, er det nødvendig:

- at den kristne samtalepartner lærer religionenes historiske bakgrunn og kulturelle fremvekst å kjenne.

I LCA stiller man konkrete spørsmål når det gjelder dialogprogrammet, og hevder

- at internasjonale teologiske konferanser må utvides til også å omfatte kontakt med vanlige mennesker. Samtaler på tvers av religionens grenser må ikke bare skje ved eksperter.
- at man finner ut hvor den kristne tro samstemmer, utfyller hverandre, eller står helt i mot hverandre. Kan det tenkes at religionene kunne samarbeide i kampen for frihet, rettferdighet og menneskeverd?
- at man undersøker hvordan den kristne kirke har påvirket andre religioner og hvordan disse har reagert på den kristne misjon. Hva er den kristne kirkes enestående budskap i religionenes verden?
- at man med omtanke velger kristne personer som på kirkens veg-

ne skal gå inn i denne samtale-prosess med representanter fra andre religioner. De kristne samtale-partnere må være vel forberedt på oppgaven.

## Epilog

I de store kirker som LCA og ALC må man forvente at det vil være forskjellig syn på misjonsteologi og misjonsstrategi. Men i spennin-gen mellom de forskjellige synspunkter må det arbeides frem et mis-jonssyn som kirken og dens misjonsdepartementet vil legge til grunn for sin misjonsstrategi og som får konkrete følger for misjonsavdelingens budsjetter og personalforvaltning. Vil storpar-ten av morgendagens misjonærer fremdeles være prester, eller vil det bli større behov for andre tjenestekategorier i misjonens tje-neste?

De samme kirker som vi her beskjeftiger oss med, søker fortsatt en luthersk linje og leter etter det lutherske bidrag i den ekumeniske de-batt om misjonens mål og midler. Svaret mener man å finne i den lutherske lære om rettferdiggjørelsen ved tro alene. Her er man fremdeles på linje med Det lutherske verdensforbund, som i sine ut-redninger slår fast

- at rettferdiggjørelsen ved tro er misjonens basis.
- at kirken er misjonens instrument.
- at Guds rike er misjonens mål.

Skal de lutherske kirker kunne videreføre sin lange misjonstradi-sjon, nytter det ikke bare med teologiske konferanser, objektive analyser og ærlig selvkritikk. Men teologien må omsettes i hand-ling. Dette kan være problemer i enkelte lutherske kirker. Men der foregår intet misjonsarbeid før Ordet forkynnes og sakramentene forvaltes. Derfor må menighetene settes i bevegelse med evangeliet, så Ordets tjeneste får fritt løp.

## LITTERATUR

- Hobby, G. - LWF - Interregional Consultation on Mission and Evangelism. Re-port 13/14 1983.
- Scherer James - «That the Gospel may be sincerely preached throughtout the world.» LWF Report 11/12 1982.
- Lislerud, Gunnar - Guds Misjon - lutherske bidrag til Kirkens misjon og evangeli-sering, 1983. Nordisk Ekumenisk Institutt.
- Lehthonen R. ed. - Working Paper on Mission (1984) LWF.

*The Lutheran Church in America.*

- Handbook of LCA (1984)
- Division for World Mission and Ecumenism. Planning Workbook (1982)
- Some Essays and The Beginning of A Handbook in Lutheran Churches in Mission (1982)
- Call to Global Mission - Presented to the Convention of LTC, Louisville, Kentucky, 1982.
- The Continuing Frontier - Evangelism (1984)
- Ecumenism, A Lutheran Commitment, 1982

*The American Lutheran Church*

- Handbook of ALC, 1979.
- Handbook, ALC - Division for World Mission and Inter-Church Cooperation. (1984)
- Mission Principles and Priorities (1984)
- Area Priorities for the 1980's (1983)
- Report of the Director, 1983
- A Mission Strategy (1983)
- The Lutheran Standard, 1984.